

IV. 20, 21 Vasištha vysvětluje, že s myslí a činem je to podobné jako s květinou a její vůní.

VASIŠTHA pokračoval: Popsal jsem stavy mysli jen proto, abych ti pomohl pochopit podstatu mysli. Mysl přijímá takovou podobu, o níž intenzivně rozjímá. Existence, ne-existence, získání a odevzdání, to všechno jsou jen rozpoložení mysli.

RÁMA se zeptal: Je-li toto všechno mysl, jak může být mysl poskvrněna?

VASIŠTHA odpověděl: To je skvělá otázka, Rámo, avšak není na ni vhodná doba. Pokud jsi naslouchal tomu, co jsem se snažil říci, odpověď na tuto otázku si jistě najdeš sám.

To, že je mysl nečistá, je zkušeností každého, kdo usiluje o osvobození. Různí lidé to však mohou popisovat různě v závislosti na svém úhlu pohledu.

Tak jako vzduch přicházející do kontaktu s květinami převeze jejich rozmanité vůně, tak mysl přicházející do kontaktu s představami získá různá rozpoložení a nálady, podle kterých utváří tělo, a jako energie aktivující smysly zakouší plody svých vlastních představ. Je to opět mysl, která poskytuje palivo pro fungování činných orgánů. Mysl je čin a čin je mysl, je to jako květina a její vůně. Přesvědčení mysli určuje čin a čin posiluje přesvědčení.

Mysl je vždy oddaná *dharmě*, hojnosti, potěšení a svobodě. Každý má však pro tyto pojmy jinou definici a je přesvědčen, že právě jeho definice je správná. A tak mohou tvrdit následovníci mudrce Kapily nebo stoupenci učení, jako jsou *védánta*, *vidžňánáváda* či *džinismus*, že jediná cesta k osvobození je ta jejich. Filosofie každého je výrazem jeho zkušenosti, zkušenost je plodem jeho činů a ty jsou zase v souladu s přesvědčením jeho mysli.

Omezením není nic jiného než představa objektu. Tato představa je *májou*, nevědomostí. Je to jako šedý zákal, který člověka oslepí a znemožní mu uvidět světlo poznání. Nevědomost vytváří pochyby. A vnímání skrze pochyby je pokřivené. Přiblíží-li se člověk ve tmě ke lví kleci, bude mít strach, i když bude klec prázdná. Podobně člověk hloupě věří tomu, že je uvězněn v těle. Představy „já“ a „svět“ jsou jen stíny, nikoli skutečnost. Takové představy vytvoří objekty a objekty nejsou ani skutečné ani neskutečné. Matka, považující se za paní domu, se bude jako paní domu chovat a manželka, která se cítí být svému muži matkou, se bude chovat jako jeho matka. Ó Rámo, vzdej se představ „já“ a „to“ a ustáli se v Pravdě.